

ANTONI

W TYM MIEJSCU
17 GRUDNIA 1981 r.
ZASTRZELONY ZOSTAŁ
DWUDZIESTOLETNI
„Tolek”

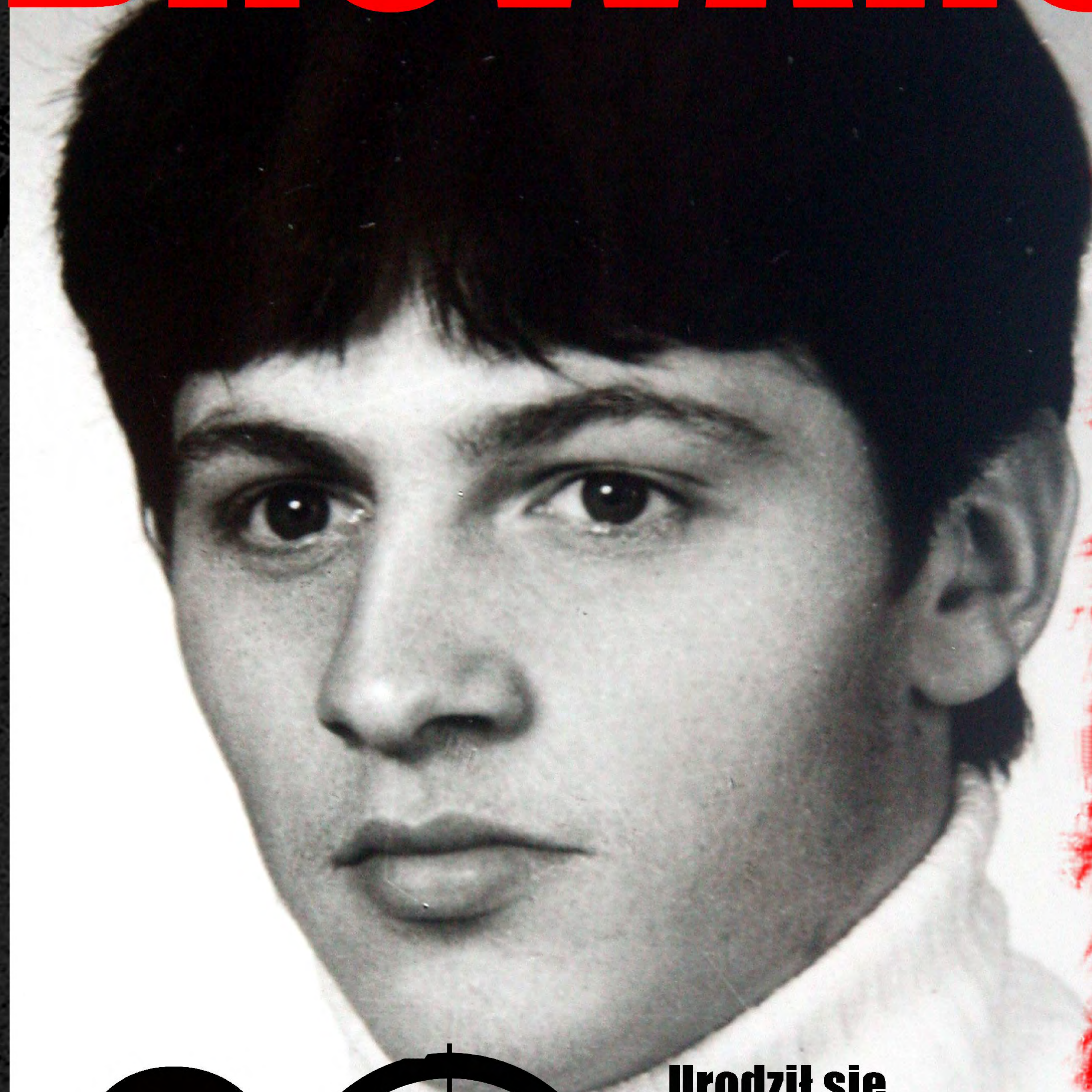

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

FMW
STOWARZYSZENIE

EKSPOZYCJĘ PRZYGOTOWALI:
STANISŁAW FLIS I ROBERT KWIATEK
MATERIAŁY ZE ZBIORÓW RODZINNYCH
ŚP. ANTONIEGO BROWARCZYKA,
I INSTYTUTU PAMIĘCI NARODOWEJ

BROWARCZYK

Komunia św.

Solidarność

Młodość

30

ROZCZNIKA
wojny z narodem
1981-2011

Urodził się
21 października
1961 roku,
wychowywał
się w Gdańsku
i mieszkał
wśród nas...

pierwsza
ofiara
stanu
wojennego
w Gdańsku

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

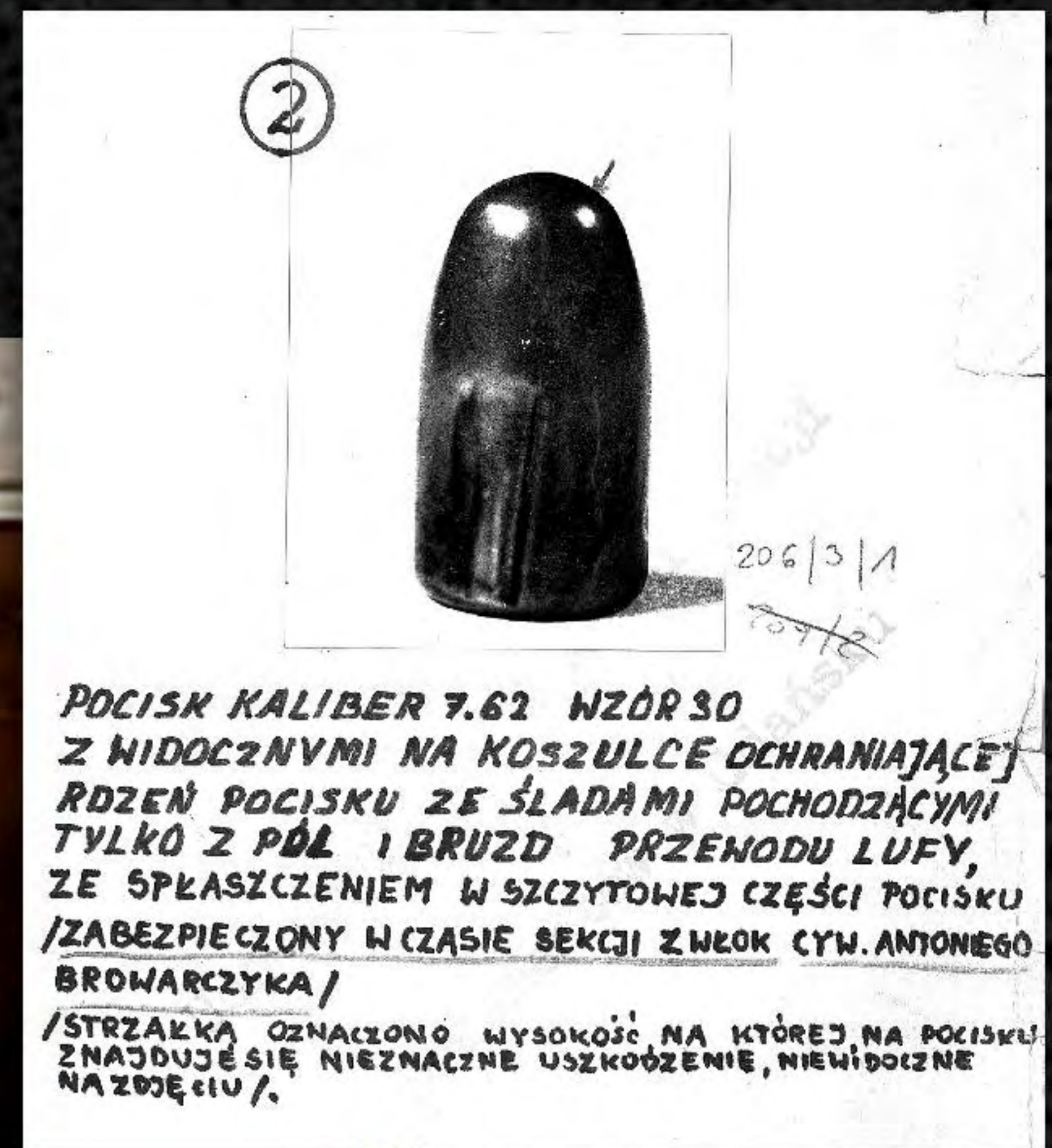
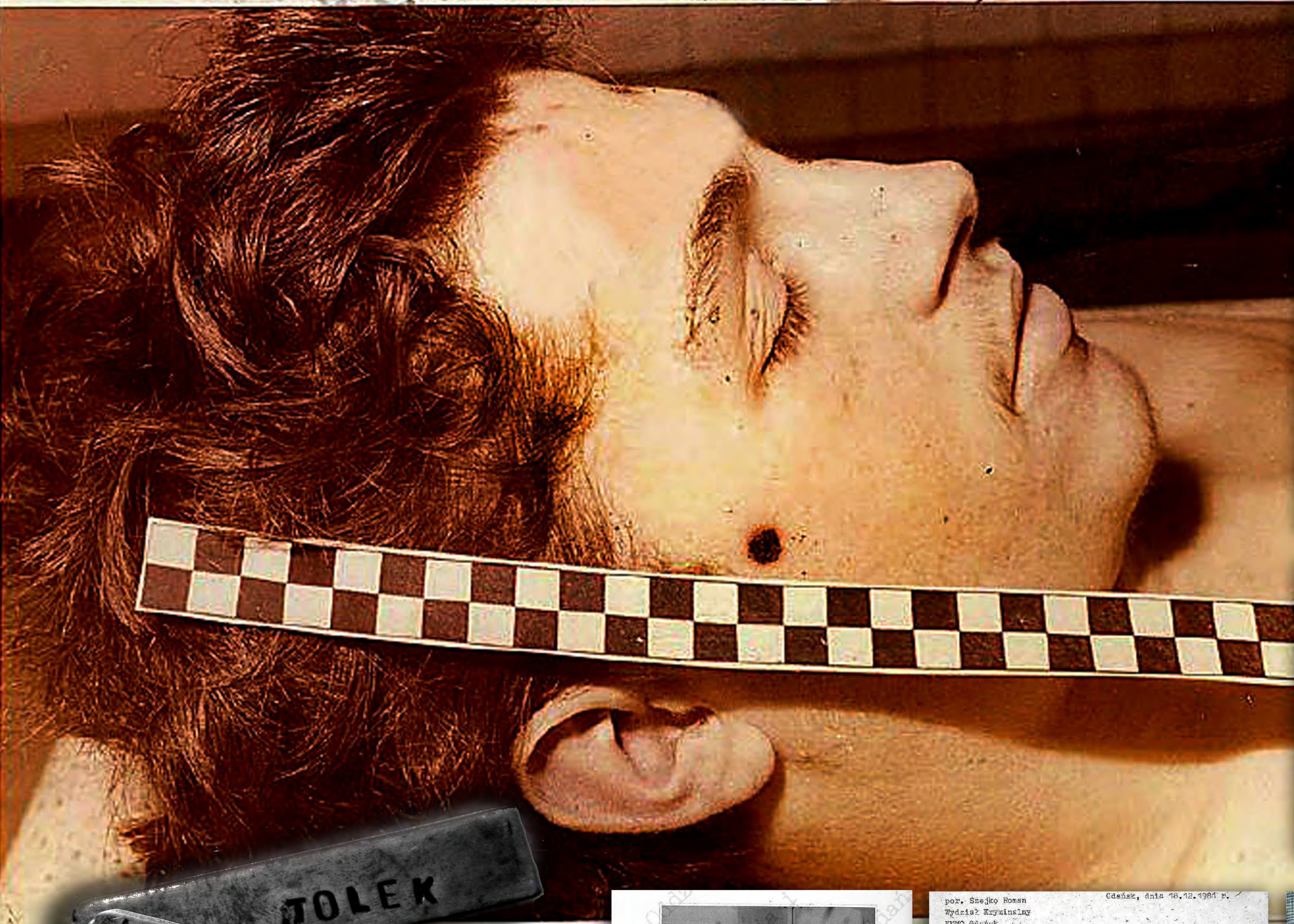

ANTONI BROWARCZYK

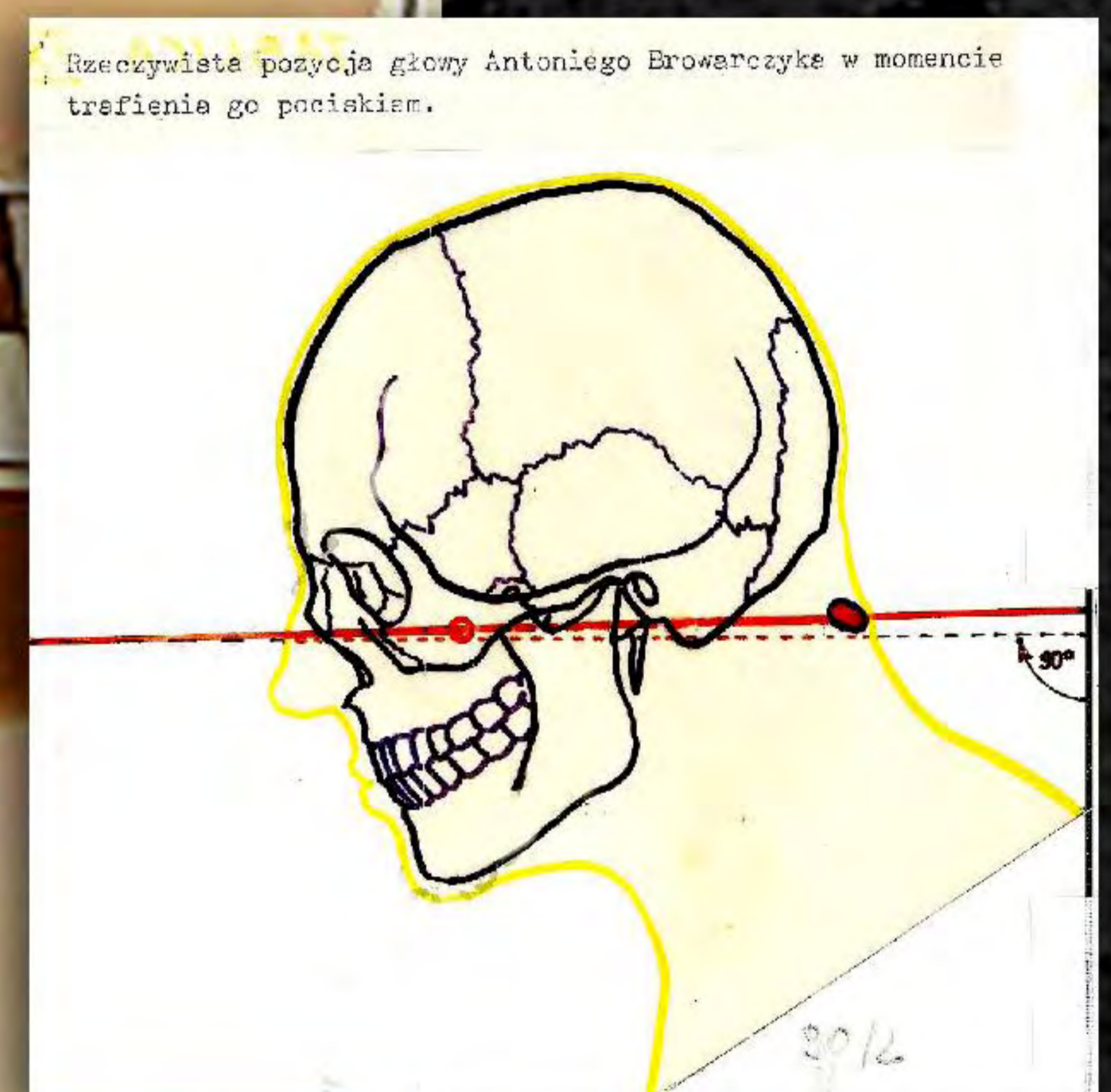
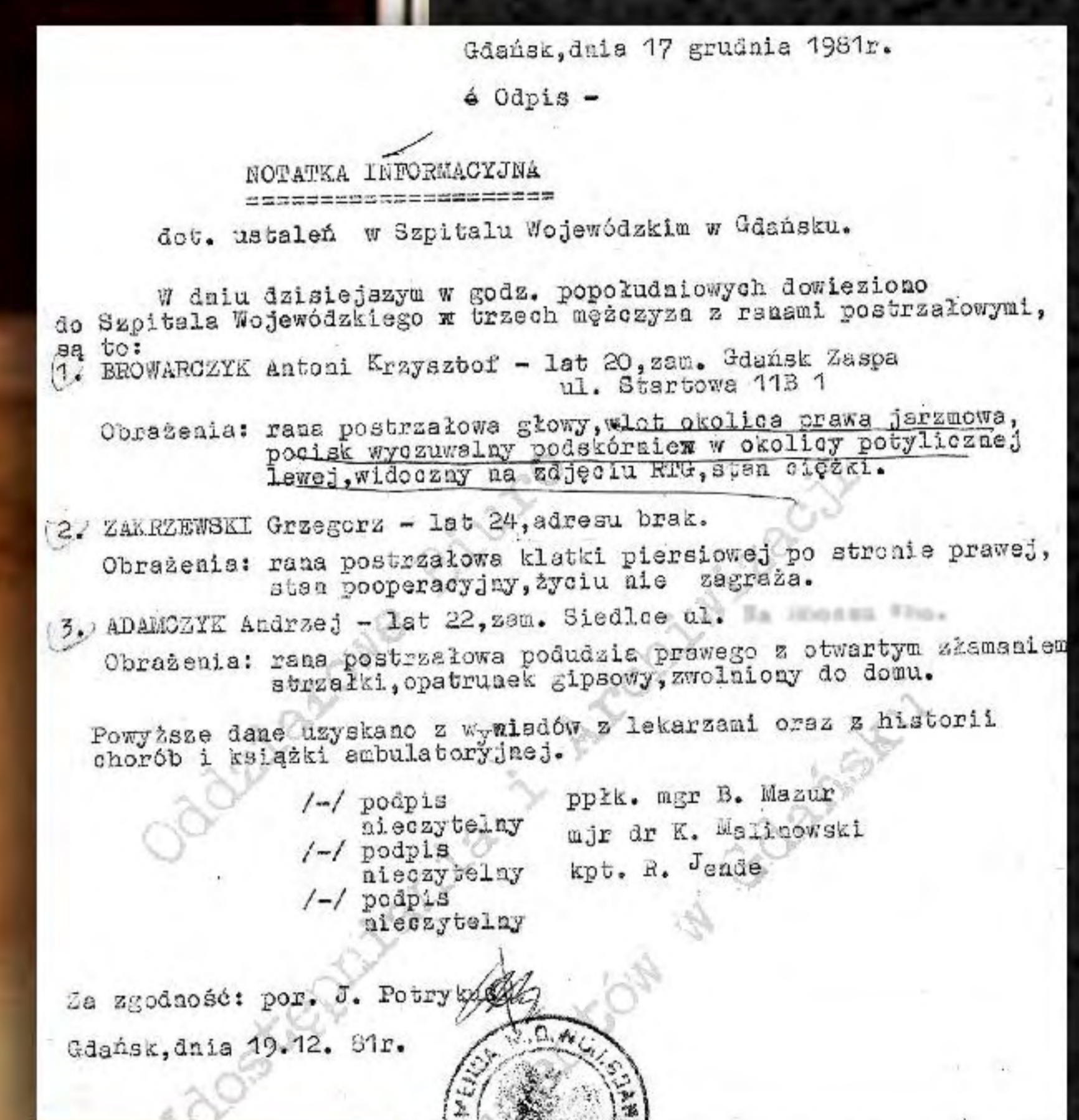
Zastrzelony
17 grudnia 1981 r.

pierwsza ofiara stanu wojennego w Gdańsku

RANA POSTRZALOWA TWARZY - WLOT.

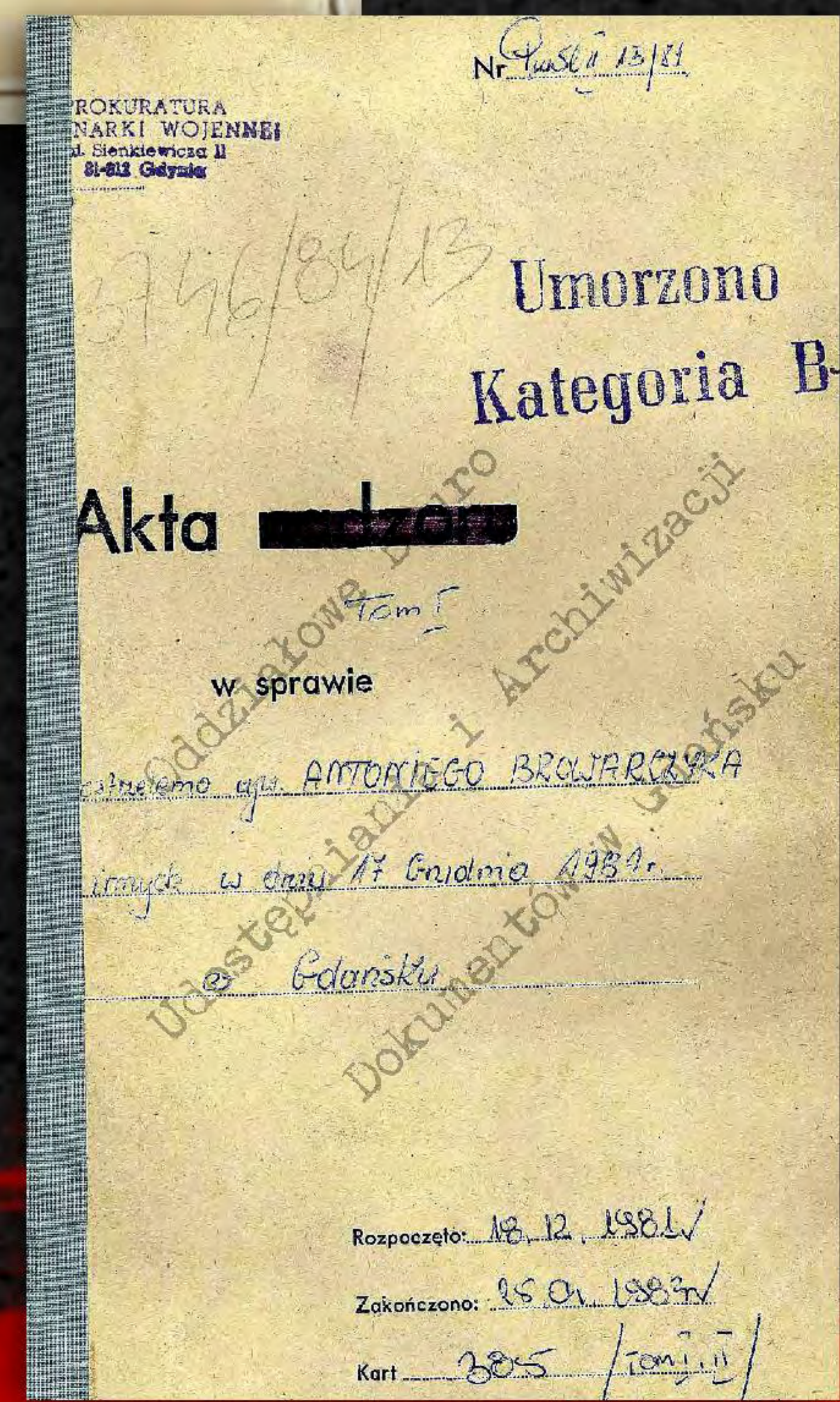
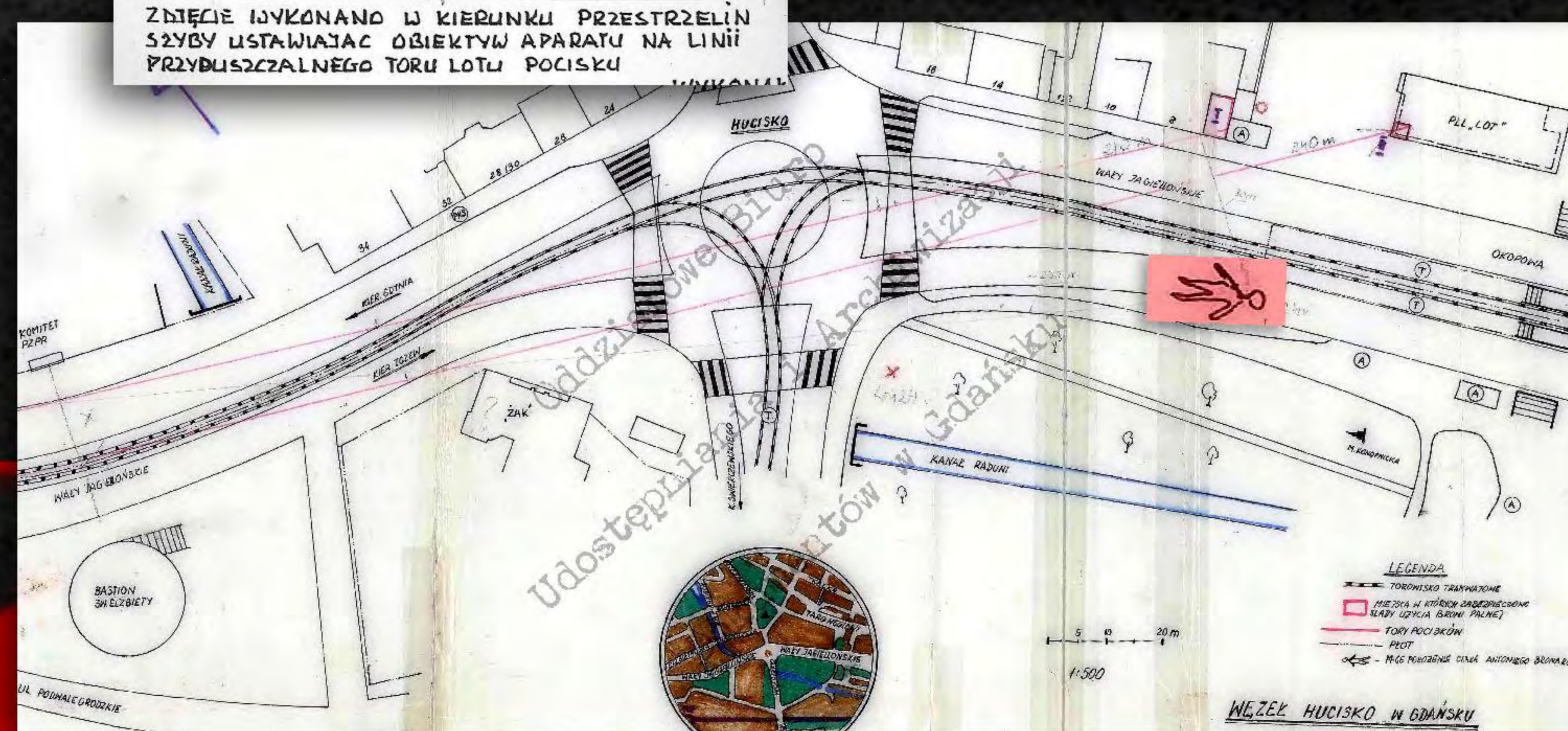
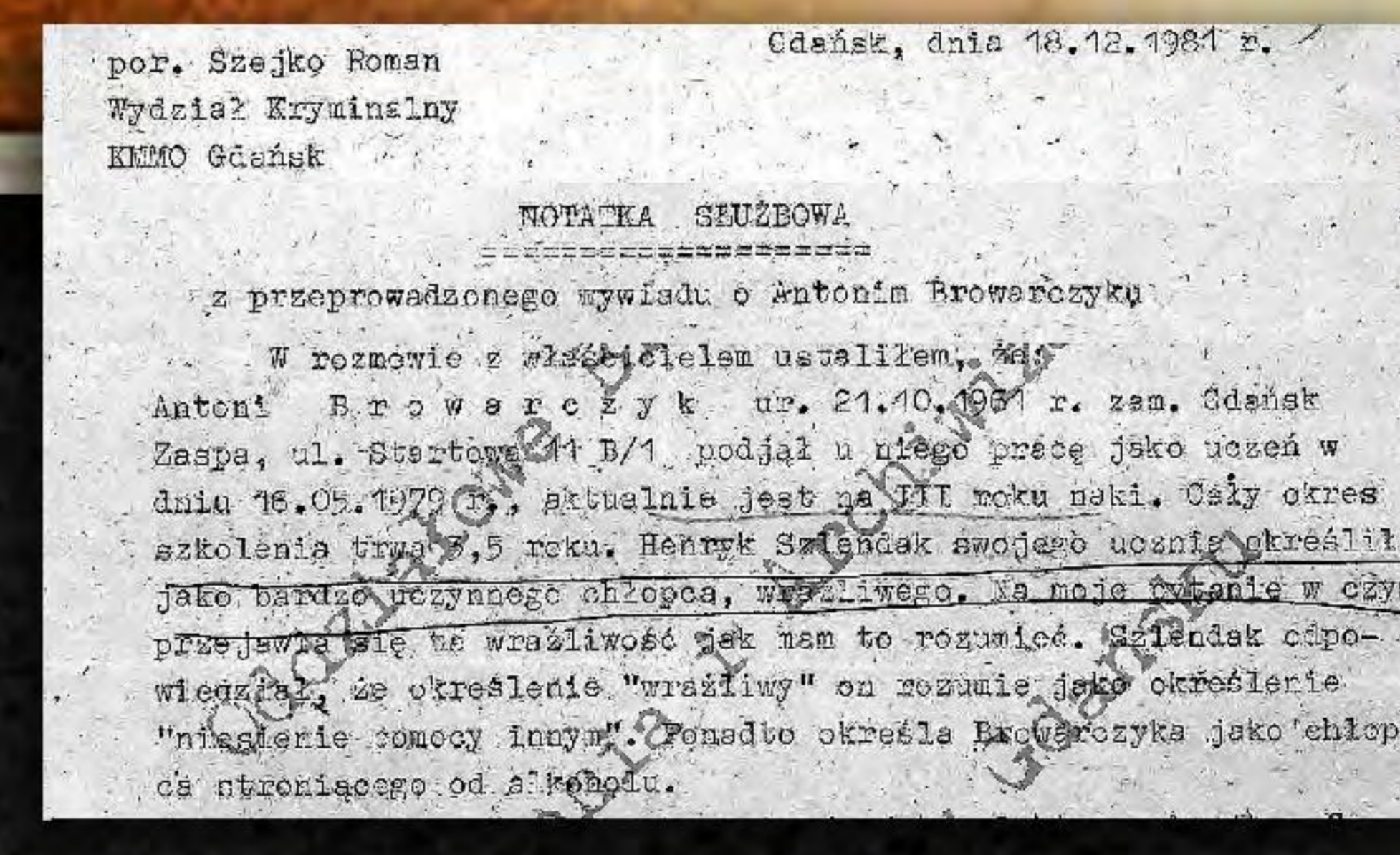
**POCISK KALIBER 7.62 WZÓRSO
Z WIDOCZNYMI NA KOZUŁCE OCHRONIAJĄCEJ
RDZEN POCISKU ZE ŚLADAMI POCHODZĄCYMI
TYLKO Z PÓŁ I BRUZZ PRZENOSU LUFY,
ZE SPŁASZCZENIEM W SZCZYTOWEJ CZĘŚCI POCISKU
/ZABEZPIECZONY W CZASIE SEKCJI Z WŁOK CYM ANTONIEGO
BROWARCZYKA/
/STRZĄŁKA OZNACZONO WYSOKOŚĆ, NA KTÓREJ NA POCISKU
ZNAJDUJE SIĘ NIEZNACZNE USZKODZENIE, NIEMIDOCZNE
NAZWIĘTU./**

Włócznie wykonane dla siebie
i siostry Grażyny Browarczyk

FOT. 29.
ZNIĘCIE WYKONANO W KIERUNKU PRZESTRZELIN
SZYBY USTAWIAJĄC OBIEKTYW APARATU NA LINII
PRZYBYSZCZALNEGO TORU LOTU POCISKU

Antoni Browarczyk
16 grudnia 1981 r.
przedem woli obywateli

17 grudnia 1981 r. w centrum Gdańsku, wracając z zajęć po praktykach szkolnych, przyłączył się do demonstracji przeciw wprowadzeniu stanu wojennego. Otrzymał bezpośredni śmiertelny postrzał w głowę z pistoletu maszynowego PM-43 pociskiem o kalibrze 7,62 mm w pobliżu przystanku tramwajowego przy Bramie Wyżynnej. Kula utkwiała w rdzeniu kręgowym. Według ekspertyz balistycznych strzelający milicjant musiał stać w pobliżu schodów lub na schodach przed wejściem do gmachu Komitetu Wojewódzkiego PZPR w Gdańsku. Na ławce parkowej został przeniesiony do Szpitala Wojewódzkiego. Oficjalnie zmarł, nie odzyskawszy przytomności, 23 grudnia 1981 r.

ANTONI ZASTRZELONY 17 grudnia 1981 r. BROWARCZYK

Ponad 100 osób poniosło śmierć w wyniku wprowadzenia stanu wojennego. Prawie nikt do tej pory nie poniósł za to odpowiedzialności karnej...

PROKURATURA MARYNARKI WOJENNEJ ul. Stankiewicza II 81-912 Gdynia

Pm.Śl. II 13/81

POSTANOWIENIE o umorzeniu śledztwa

Gdynia, dnia 18 sierpnia 1982 r.

Podprokurator Prokuratury Marynarki Wojennej - ppor. Włodzimierz Pluta, po rozpatrzeniu materiałów śledztwa w sprawie postrzelenia cyw. Antoniego Browarczyka i innych w dniu 17 grudnia 1981 r. w Gdańsku,

postanowił:

- 1/ na zasadzie art. 280 § 1 kpk - umorzyć śledztwo w sprawie śmiertelnego postrzelenia cyw. Antoniego Browarczyka, postrzelenia cyw. Grzegorza Zakrzewskiego i cyw. Andrzeja Adamczyka oraz doznania obrażeń ciała przez cyw. Sławomira Dobrzyńskiego w dniu 17.12.1981 r. w Gdańsku - z powodu nie wykrycia sprawcy;
- 2/ na zasadzie art. 281 § 1 kpk - dowody rzeczowe w sprawie w postaci: historii choroby nr 14937 cyw. Antoniego Browarczyka i trzech pocisków kal. 7,62 mm wz. 30 - pozostawić w aktach sprawy.

Uzasadnienie

W dniu 13 grudnia 1981 r. Uchwałą Rady Państwa z dnia 12 grudnia 1981 r. wprowadzono stan wojenny na całym terytorium Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, jednocześnie określając wynikające z tego zasady prawne dekretem z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym.

ciąg dalszy protokołu przesłuchania św. J. Sowaśa z 28 X 1991 r. Krzyknął do stojącego przed nim obywatela aby przewrócił się na ziemię. Sam jednocześnie rzucając się na niego. Po obróceniu nad głowę nastąpiła 3 seria strzałów... (fragment protokołu przesłuchania)

Zobowiązanie uczestnika wydarzeń Jana Sowaśa z października 1991 roku.

- 12 -

Warto przy tym wspomnieć o różnicy poziomu terenu w wyniku czego osoby z pierwszego planu mają tylko dolne partie ciała na ost strzałkach godzących w głowę lub tułów ludzi znajdujących się dalej. 5. Tędy loty pocisków wystrzelonych przez b. KW PZPR, które trafiły dalej stojące osoby były takie, że przedzieliły na poziomie koniecznym dolnych osób, znajdujących się przy budynku klubu Żak. Oczwiste inne (kolejne) pociski strażaków serwilnych nogę i zapewne przelatując wyżej ale szczytowym zbiegiem okoliczności ładen z nich również nie trafił nikogo w "tłumie" pierzeopłanowego. 6. Jest prawdopodobne, że pociek, który ugodził A. Browarczyka oraz ten, który wpadł do pościguścienia KW-u zostały wystrzelone z jednej broni, ale nie miały pochodzić z jednej serii. Jest prawdopodobne, że pociek, który wpadł do pościguścienia UMW uprzednio rykoszetował od jezdnii. 7. W świetle zebranego materiału dowodowego wydaje się prawdopodobną wersję, że pociek który ugodził w głowę Antoniego Browarczyka wystrzelony został w serii przez osobę stojącą z PZP w 1949 w pobliżu prawego wejścia do h. KW PZPR. Brak skierowania była pozioma lub nawet nieco ku górze - w budyń uszczelników "tłumu" zbliżającego się od strony ronda. W wyniku opadania terenu strajkującym: Żak - rondo, tak wystrzelony pociek znalazł się na poziomie głowy znanemu dalej stojącego A. Browarczyka. Nie można wykluczyć, że pierwszy (?) pociek tej serii rykoszetował od nawierzchni jezdnii i znalazł się na drugim piętrze UMW, Antoni Browarczyk w momencie trafienia (strzałem bezpośrednio) w głowę pochylony do przodu (K-284a tabl. VIII). Odległość, warunki i ukształtowanie terenu na miejscu zdarzenia wykluczają aby Antoni Browarczyk mógł być widziany przez strzelającego. Teza ta odnosi się najprawdopodobniej również do Grzegorza Zakrzewskiego.

Fragment podsumowania ekspertyzy balistycznej z 1991 roku

Notatka urzędowa W dniu 17.12.81. o godzinie 14,00 ze stanowiska WSK przekazano polecenie Komendantowi Miejskiemu MO w Gdańsku aby wysłał przed gmach KW PZPR więźniarkę w celu odebrania i przewiezienia zatrzymanych osób przez pełniących w tym rejonie służbę funkcjonariuszy MO. Zgodnie z poleceniem na wskazane miejsce o godzinie 15,25 wysłano samochód - wężniarkę Kompanii Konwojowej Komendy Miejskiej w Gdańsku z następującą obsadą funkcjonariuszy: 1. mł. chor. Marian Fuhrman z II Komisariatu MO w Gdańsku - dowódca grupy 2. st. sierż. Broda Jan 3. sierż. Święconek Ryszard 4. sierż. Bednarek Bronisław - kierowa więźniarki 5. st. kpr. Bulczak Henryk 6. st. kpr. Zakrzewski Ryszard Polecenie wyjazdu pod KW PZPR otrzymali od mjr. Bolesława Kowalskiego. Z dokonanych ustaleń wynika, że posiadali oni na wyposażeniu niewielką ilość środków chemicznych w postaci UGL i petard. Byli również wyposażeni w FN. Po przybyciu na miejsce pojazd ustawili na chodniku przed głównym wejściem do gmachu KW PZPR. W drodze z KW PZPR na wyskości Huciska więźniarka która jechała wymienieni f-sze została obrzucona przez grupy demonstrantów kamieniami i innymi przedmiotami.

Informacja o składzie służby konwojowej więziarki, która jako jedyna była wyposażona w pistolety maszynowe PM-43 z ostrą amunicją, w tym czasie i miejscu.

WYCIĄG Z HISTORII CHOROBY Krzysztofa Browarczyka ur. 21.10.1961 r., zam. Gdańsk Zaspia ul. Startowa 11 B.m. 1. Rozpoznanie - rana postrzałowa głowy. Stan śmierci klinicznej. Wywiad: chory przyniesiony na ławce ogrodowej przez kilka osób, bez oddechu i akcji serca. Jak podają osoby niesące chory został postrzelony w czasie zamieszek ulicznych w centrum Gdańska. Bezpośrednio po postrzale stracił przytomność. Badania przedmiotowe: chory nieprzytomny, skóra blada, słuzówki zasinione, brak akcji serca i oddechu oraz wszelkich odruchów... W okolicy nadżarżowej prawej rana wlotowa wielkości 5 x 8 mm, obficie krwawiąca, w okolicy podpotylicznej lewej zasinienie, wypuklenie tkanek, które przy obmacywaniu wskazują obecność pocisku.

PROKURATURA MARYNARKI WOJENNEJ ul. Stankiewicza II 81-912 Gdynia. Pm.Śl. 13/II/81. Zakład Medycyny Sądowej Akademii Medycznej w Gdańsku. Na zasadzie art. 188 § 1 i 2 kpk zarządzam przeprowadzenie sekcji zwłok Antoniego Browarczyka, jednocześnie zastrzegam sobie, iż sekcja może być przeprowadzona tylko przy udziale oficera tut. Prokuratury.

Dochodzenie w sprawie śmierci Antoniego Browarczyka umarzano trzy razy. W pierwszym uzasadnieniu umorzenia śledztwa odwołano się do Dekret o wprowadzeniu stanu wojennego z 13 grudnia 1981 r. Stan wojenny trwał 586 dni, do jego zniesienia 22 lipca 1983 r. Wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 16 marca 2010 r. stan wojenny został uznany za całkowicie nielegalny i sprzeczny z ówczesną konstytucją PRL. W czasie stanu wojennego internowano około 10 tys. osób, wyrzucano z pracy 56 tys. osób, osądzono przed sądami i kolegiami w całym kraju około 160 tys. osób. Ponad 100 osób poniosło śmierć w wyniku wprowadzenia stanu wojennego. Prawie nikt do tej pory nie poniósł za to odpowiedzialności karnej...

